

THỰC UYÊN

HOÀNG XUÂN SƠN

và những cơn mưa HUẾ...

Chiều xuống, những cơn mưa xám giăng giăng. Mưa mờ mịt, mưa ngã nghiêng xô dạt. Mưa làm đứt đoạn, gãy khúc những vật thể chung quanh. Mưa tí tách rả rích mệnh mang. Cỏ cây sũng ướt, loi ngoi chập choạng. Mưa ân cần như một lời tạ lỗi, mưa thiết tha như đèn đáp chút ân sủng với trời đất, thế gian này.

Và tôi chợt nhớ đến những cơn mưa Huế.

Kỳ thật, lần nào về Huế tôi cũng có duyên được Huế chào đón bằng những cơn mưa dầm dai dẳng. Áo mưa trùm suốt ngày. Mưa đầu mùa, mưa giữa mùa, mưa cuối mùa.

Ấm ảnh mưa!

Cầm trên tay cuốn tạp ký Cũng Cần Có Nhau, Thơ Quỳnh, Huế Buồn Chi của thi sĩ Hoàng Xuân Sơn gửi tặng, tôi nghĩ được thưởng thức vào lúc này thì thật tuyệt!

Chắc hẳn giới yêu thơ không lạ gì anh, thi sĩ Hoàng Xuân Sơn. Anh gốc Huế, nay định cư ở Canada, sinh hoạt văn nghệ từ trước năm 1975 cho đến nay. Đã đóng góp với rất nhiều tạp chí văn học nổi tiếng. Một khuôn mặt trí thức nổi bật, rất tích cực trong mọi lãnh vực văn học nghệ thuật tại hải ngoại. Một cánh chim đầu đàn!

Tôi đã có hân hạnh được gặp anh và hiền thê anh vài lần khi anh ghé thăm. Tay chiến Montréal giá lâm Houston, chúng tôi trải thảm đỏ vui mừng đón tiếp anh, và những cuộc gặp mặt sau đó đầy thân tình, ấm áp!

Anh nổi tiếng với dòng thơ lục bát sáu tám phá cách danh bất hư truyền. Anh có lối chấm câu rất lạ, lên xuống bất định, những dòng lục bát đôi khi vận vẹo trúc trắc ghập ghềnh đến không ngờ.

Chính sự khác biệt đó làm nên sự độc đáo cuốn hút.

Thơ anh cô đọng, hàm súc về tư tưởng và bút pháp cá biệt.

Một dòng thơ mang nặng tư duy, một lối tư duy vừa sắc bén, vừa thâm trầm. Vừa trừu tượng mang tính triết học có pha lẫn chút siêu thực, hiện sinh. Có lẽ anh chịu ảnh hưởng bởi sự giáo dục của cả hai nền văn hóa kim cổ. Anh em chúng tôi luôn ngưỡng mộ anh là bậc kỳ tài. Và anh xứng đáng với sự vinh danh đó.

Thơ từ trong máu chạy
Qua mạch li ti. ngấm
Không một đường biểu diễn
Nên thơ là huyết âm
(Huyết Thi)

Thơ, cội rễ đã được ươm mầm từ trong máu huyết .
Và thơ, tự thân trong máu huyết thi sĩ là một định mệnh.
Thơ và sống với thơ.
Đôi khi sự tuần hoàn đó cũng lắm truân chuyên trắc trở, lắm lúc phải lên thác xuống ghềnh .
Mưa vẫn tuôn hàng dọc
Mà đời buồn gãy ngang
Vết huyền xin dấu nhớ
Xuôi tay vào mang mang

Trong dòng máu chảy đỏ thắm luân lưu đó, lúc thì biếng lười rã rượi, lúc huyền não rộn ràng, lúc xuôi tay mang mang..

Ừ ! xem
sáu
tám
ngược đời
"chữ ngất ngư chữ
câu đòi đoạn
câu
" gọi rằng
lục bát nằm lâu
"ể mình đứng dậy
thành
câu thơ
rời" (Ngỏ)

ngồi bên lệ cổ di hài
để chừng năm tháng
đã dài thiên thu
ngồi vàng vọt
bóng trắng lu
với riêng ngồi lại
ao tù thiết thân.

điều bay
linh hồn già nua
cuộn dây thình sắc
rối bù tương lai
người qua trắng rợn di hài
mai sau gửi lại
miền ai vẫn
nằm.
(Điệu buồn trở qua)

Cốt cách thơ đi rất lạ. Và rất đẹp ! Ngôn ngữ phá cách như được lập trình riêng.
Cõi thơ anh dằng dặc những điệu ru buồn bi ai..

chao ôi
thiệt tội đêm dài
nghiến sâu thân thể
lạc loài thể thân
chừ
trùm cái bóng phân vân
về mô cũng đụng chút gần
thịt xương

Mệt lắm thân ta này nằm xuống với đất muôn đời (*)
Con người chúng ta nhiều lúc cảm thấy mệt lã, rã rượi cả thể xác lẫn tâm hồn.
Những lần roi uất nghẹn của thân phận, của cuộc lưu đày quất lên ta những vết
thương chí mạng khó nguôi ngoai .
Và chính thơ là chỗ dựa, nơi chốn phát tiết những trầm uất đó. Như khu vườn
úng thủy cần phải khai thông, như mụn mủ căng phòng phải vỡ toát ra cho bớt
cơn đau đớn.

Một vòng dang rộng xa khơi
một ôm hụi hắt
phiên trời thâm căn
ngồi nghe thương thế lịm dần
với mốc meo nắng
với tần ngần mưa
với mưa
với mưa
với mưa
với môi bần bật âm thừa khổ sai

Tôi đoán rằng người thi sĩ này đã từng vùng vẫy với những cơn bão gào thét
trong tâm thức. Với những hệ lụy đau khổ của cuộc sống, đôi khi ông đã tặng
cho đời những xúc cảm chua cay, xót ngót.

Huế buồn chi Huế không vui
Huế o ở lại Huế tui đoạn đành
O đau sương khói một mình
Tui đi ray rức nội thành tái tê
Huế buồn chi tội rửa thê
Tình xưa nghĩa cũ ngó về tựa nương
Huế ơi mộng thấy đường trường
Kim Luông Vỹ Dạ dòng Hương có còn
Trèo tình lên núi mà thương
Cỏ hoa chất ngất phố phường ở mô
Huế chừ cách mấy triệu o
Mưa qua cửa Thượng chiều co bên Thừa.
(Huế Buồn Chi)

Vâng, thưa Huế Rất Buồn !

Huế buồn thê thiết từ lúc những đứa con Huế cất bước ra đi chưa một lần ngoảnh lại. Bỏ lại người mẹ Huế liêu xiêu ngồi bên cửa nhớ những đứa con với cơn đau đòi đoạn. Ôi những đứa con Huế yêu dấu của mẹ, bây chừ chúng lưu lạc nơi đâu, chúng đói no ra sao? Mẹ âm thầm nhìn ra màn mưa Huế vẫn giăng giăng chập chùng, tay mẹ run run coi bếp lửa hồng, nhớ quá một thời mẹ và đàn con lúp xúp ngồi ăn buổi cơm chiều, nồi cá bóng thơm lừng mẹ kho, những con cá nứt ra với trái ớt chia vôi. Những đứa con quăn quýt với mẹ là rửa, mà giờ sao chỉ còn lại một mình mẹ âm thầm với bóng đêm, thao thức lằm lụi với những cơn mưa Huế..

Đôi mắt Hương Giang hồn cổ tự
lối cổ phong bồi lãng miếu xưa
con sông trăm thủy mù tóc gió
trăm tuổi hoàng kim nước gọi bờ

Trùng lai hẹn với thuyền hư ảnh
chiều nhớ cơn mưa ngợp phố dài
buồn đi chết chậm hồn lưu trú
Huế của bây giờ thương nhớ ai?

Có ai xa Huế mà không nhớ Huế nhỉ?
Nỗi nhớ Huế khi ray rứt âm ỷ cháy, khi bùng lên dữ dội như cơn mê chiều trong ngày đại hạn.
Những kỷ niệm về Huế đan díu nhau, chập choạng, lê thê trầm uất trong cái tưởng niệm nghi ngút khói hương.
Nỗi buồn về Huế của thi sĩ thâm u cổ kính như những lăng miếu đền đài đứng liêu xiêu ngàn năm, u uất thẳng trầm với vòng xe thiên cổ bụi ngùi hất bóng..
Ta nhận thấy thơ anh HXS phần nhiều không du dương, nhịp nhàng lên xuống, trầm bổng réo rắt.

Có vài người bạn nói với tôi thơ anh khó hiểu và khó thưởng thức. Tôi đồng ý! Thơ anh kén người đọc. Đọc thơ anh đôi khi là cả một sự thách đố. Nhưng đó là sự chọn lựa, lối đi riêng cho con đường sáng tạo của mỗi người. Ta cứ hiểu như những tay kiếm khách, mỗi người có kiếp pháp riêng. Khi ra chiêu có người tung hoành ào ạt lấn át đối phương, lại có người ung dung thông thả ra chiêu với những đường kiếm bí hiểm..

Xin hãy đọc bài thơ này:

HẢI PHÙ

Chiều nay rất mệt đầu sắp vỡ
những mảnh thủy tinh bay đầy trời
cọc cửa ngọn đồi không manh áo
nơi dung thân của một loài dơi

Chúng xếp hàng và đo diện tích
chiều dài của một bài phúng thi
thủy thể con người dần nở lớn
nhìn khối óc cam đã nhiễm chì

Cầm sâu trái tim như chìa khóa
nàng thông thả đi trên cát đen
đọc hết những cái tên thần chú
bọn nam nhân chết rục dưới đèn

Có một loài thiêu thân của sóng
va đầu vào mỏm đá tru di
đại lục chiều nay xanh mỗi một
lũ dơi hoang vẫn cứ rù rì

Mùa thu mùa thu nơi đâu cánh
vá buồm nâu những mụn quy hồi
biển rao. và tiếng nàng phù thủy
vào đi vào đi ngoan. à ời

Một bài thơ đầy ma mị.
Phù thủy của ngôn ngữ.

Thật tình tôi cũng như các bạn khác, chưa hiểu hết ý nghĩa của bài thơ, nhưng có hề gì, thơ thật ra không cần hiểu cho ra ngô ra khoai.

Tôi thật sự rung động trước cái bùa phép ngôn ngữ của bài thơ trên. Nếu có một loại cám dỗ, sa ngã nào đó cần chọn lựa, tôi xin quy hàng sự sa ngã cám dỗ của ngôn ngữ.

Và thi sĩ HXS đã rất thành công trong cách ra chiêu với chiêu thức trên. Hay quá anh HXS ời, tại hạ xin bái phục tiền bối!

Về đây
ngựa cổ. ho khan
vào hôm se lạnh .tiết hàn.đương thu
bổng dưng. nhớ quá. sương mù
nghe trời yếu điệu
vàng nhu áo quý

Khúc hát năm nao
mùa xử nữ
tơ mảnh như
một ngọn Thúy Lan
ước giọt sương
mềm len trong nắng
cho nụ phong linh
khảy tiếng đàn

Buổi về thân hóa.tàn. xiêu vẹo
tình mong manh vỗ cánh mong manh(*)
đóm sao nở muộn trên cành trắng
hoa đã cùng ai khép đoạn đành
(Thúy Lan)
Nhận hồn tôi rất ốm
trong biển đau thẳm thì
chìm như trăng hoàng thổ
chín một thời thiên di. (Rất)

Ru em phin nồn học trò
bâng khuâng áo trắng
hẹn hò trúc bầu
ru tình quán quýt ru nhau
mắt buồn tranh kín
sắc màu ý nhi (Ru kín sắc màu)

Để thơ thấm vào máu
máu nở ra quỳnh hoa
có khi hồn ần đã
hương vỡ như khóc òa
(Ngọc Vãn, thơ và quỳnh hương)

Trên con đường lộng lẫy của thi ca, tôi ngờ rằng thi sĩ HXS đã cố tình đưa độc giả vào những mê lộ.
Với cách xử dụng từ Hán Việt nhuần nhuyễn, thơ ông đẹp như những bài cổ thi sang trọng, quý phái, tao nhã.

Để kết thúc một bài thơ ông luôn chắt lọc được những từ ngữ đắt giá nhất làm thỏa mãn tâm hồn người đọc.

Hay thẩm thía!

Như được uống một ngụm trà ngon, mà hương thơm dịu ngọt mãi phảng phất đầu đây.

Hương gây mùi nhớ trà khan giọng tình (*)

Tiền cung. vút

một đuôi mây

hỡi ơi tình lụy

ngón tay trễ tràng

lệ từ trích một nét ngang

nguyên thân đuối. là

quy hàng mỹ nương.

Đoạn thơ trên không ai phủ nhận được tài hoa của tác giả, tôi tin rằng mấy câu thơ hay thượng thừa trên, đã đưa ông lên một đỉnh cao nhất của nghệ thuật thi ca.

Cảm ơn người thi sĩ đã ươm mộng vào hồn thơ bát ngát, ươm chút lá loi trăng nguyệt cho tình ai còn khép nép đợi chờ.

Tiếng vó ngựa thi ca HXS đã băng băng trên con đường thiên lý, lăn theo vết lăn trầm của số phận, anh trải lòng mình qua từng giai đoạn, qua từng chất ngất cảm xúc, bước qua những chông gai của quê hương và thân phận. Có khi lời thơ gai góc như định mệnh, như những vết đinh nhọn cắm vào da thịt người. Ta nhận thấy thơ anh không kể lể, đôi khi chỉ là sự thờ ơ lãnh đạm, đôi khi là sự buông lững ờ ờ, nhưng âm chấn để lại trong lòng người là sự chuyển động vùn vụt như con sông trong mùa lũ.

Thơ anh mới nhưng cái hồn thơ thì vẫn "muôn năm cũ" với những kỷ niệm lê thê ám ảnh một đời người

Xếp lại tập thơ giữa mộng và thực, xin trân trọng cảm ơn thi sĩ HXS đã ưu ái tặng tôi những đứa con tinh thần quý báu, được hình thành từ huyết lệ của tác giả.

Có bước chân ai đó đang tìm về rất nhẹ, rất mơ hồ như cơn gió thoảng qua trong vườn khuya trăng chiếu. Có tiếng đàn ai dịu êm như một khúc sonata dưới ánh trăng. Một chút hương man mác mộng mị, một chút êm đềm, một thoáng hương xưa.

Vâng, đó là hương của một đóa Quỳnh nở e ấp, chấp chới trong một đêm viễn mơ.

Thục Uyên

Houston 2/8/2025